Antwoord op Technische vragen van GL over Legesverordening 2023 Rheden (22.102), agendapunt 14, Voorbereidende vergadering sessie 1, 6 december 2022

Datum vraag: 4 december 2022
Indiener: Henk Moes
Nummer: S22/303
Datum antwoord: 6 december 2022

Aanleiding:
Naar verwachting treden op of rond 1 januari 2024 de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking. Dit heeft mogelijk effect op mogelijkheden om leges te heffen én voor de personeelsformatie bij lokale overheden.

Leges waren lange tijd een zekere bron van inkomsten voor gemeenten. Met de komst van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) verandert dit ingrijpend.
'De mogelijkheden voor het heffen van leges veranderen. Tussen de 60 en 90 procent van alle aanvragen voor omgevingsvergunningen waarvoor burgers leges moeten betalen, komt te vervallen. Dat is een substantieel deel van de gemeentelijke inkomsten.'
https://www.gemeente.nu/bedrijfsvoering/belastingen/hoe-blijft-de-legesheffing-kostendekkend-na-1-juli-2023/

Vraag 1: heeft het college kennis van de publicatie in Gemeente.nl?
Antwoord:
Ja.
Ter toelichting.
Al voor de publicatie van het arftikel was de problematiek bekend bij het college

Vraag 2: Realiseert het college zich dat veel leges voor aanvragen omgevingsvergunningen komt te vervallen?
Antwoord:

Ja.
Ter toelichting.
De ingangsdatum van de Omgevinmgswet en de Wet Kwaliteitsborging is al een aantal keren uitgesteld. De laatste officiele berichten gaan uit van invoering van per 1 jul 2023. Er zijn echter ook geluiden dat ook deze datum niet haalbaar is.

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en De Wet Kwaliteitsborging komt er een knip in de bouwtechnische toets en de planologische toets. De bouwkundige toets wordt geregeld in de Wet Kwaliteitsborging (Wkb). Deze wet heeft als gevolg dat er (gefaseerd):

- taken verdwijnen bij de gemeente (bouwtechnische toets, bouwtoezicht);
- nieuwe taken bijkomen zoals het afhandelen van bouwmeldingen en beoordeling borgingsplannen. Gemeente blijft bevoegd gezag (meldingen en handhaving).

Bij de Wkb worden bouwwerken in drie gevolgklassen ingedeeld

Een klassenindeling van bouwwerken uit het oogpunt van de twee aspecten die de grootste directe gevolgen hebben voor de gebruikers indien er iets misgaat met het gebouw: de constructieve veiligheid en brandveiligheid.

- Gevolgklasse 1: relatief eenvoudige bouwwerken waarbij de kans op beperkte maatschappelijke of persoonlijke gevolgen, als niet aan de bouwtechnische voorschriften wordt voldaan, beperkt is.
- Gevolgklasse 2: idem maar dan midden risico
- Gevolgklasse 3: idem maar dan hoog risico

De 1e stap m.b.t. de Wkb heeft betrekking op bouwwerken gevolgklasse 1

- bouwtechnische toets en bouwtoezicht niet meer door de gemeente maar door onafhankelijke kwaliteitsborger, in opdracht van en voor rekening van de initiatiefnemer van de bouwplannen
- gemeente alleen planologische toets indien van toepassing (afwijking omgevingsplan)

Dit heeft als gevolg een daling van legesinkomsten uit de bouwkundige toets

Als 2e stap in de Wkb: moet op termijn (2026) de bouwkundige toets en bouwtoezicht voor gevolgklassen 2 en 3 ook door onafhankelijke kwaliteitsborger uitgevoerd worden

In de bijlage worden voorbeelden aangegeven van bouwwerken die onder de verschillende bouwwerken vallen

Vraag 3: Heeft het college zicht op de inkomstenderving vanaf de invoering van de omgevingswet?
Antwoord:

Ja.
In eerste instantie is door het college het financieel effect in beeld gebracht van de invoering van de Wkb voor gevolgklasse 1. Daarbij is uitgegaan van opbouw leges op basis van huidige systematiek (bijvoorbeeld hoogte leges bouwkundige toets ad hand van staffeling bouwkosten) en hoogte bedragen conform verordening 2022+ index 3,0%)

Op basis van deze uitgangspunten is het financieel nadeel ten opzichte van de in de begroting 2023 geraamde bedrag van € 450.000, - berekend op afgerond € 80.000,-. Dit financiele nadeel van € 80.000,- is structureel en loopt verder op bij de inwerking treding van de Wkb voor gevolgklassen 2 en 3.

Vraag 4: Wanneer verwacht het college voorstellen ter dekking van de mogelijk gederfde inkomsten aan de Raad te sturen?

Antwoord:
In het voorjaar 2023.
Ter toelichting
De Omgevingswet en de Wkb vallen onder het domein van fysieke leefomgeving.
Begin 2023 starten wij met een onderzoek waarbij de mogelijkheden in beeld gebracht moeten om in zijn algemeenheid meer inkomsten te genereren uit het domein van fysieke leefomgeving

Voor wat betreft de financiële effecten van de invoering van de Omgevingswet en de Wkb wordt daarbij specifiek ingegaan op organisatie-breed de financiële gevolgen van de verminderde legesinkomsten te onderzoeken in relatie tot:

- Producten legesverordening (denk aan nieuwe producten zoals heffen van leges op vooroverleg bij arbeidsintensieve en /of complexe aanvragen)
- Kostendekkenheid leges; huidige situatie en de mogelijkheden om de kostendekkendheid te verhogen
- Effect op formatie van teams, waaronder VTH (vervallen taken en nieuwe wettelijke taken)

Bijlage

Voorbeelden bouwwerken Gevolgklasse 1

- Vrijstaande eengezinswoningen, 2 onder 1 kapwoningen en rijtjeswoningen, inclusief eventuele garages en andere soorten aanbouw; mits grondgebonden
- Bedrijfshallen, fabriekspanden, opslagruimten, magazijnen van maximaal twee verdiepingen
- Fiets- en voetgangersbruggen met een overspanning van maximaal 20 meter over wegen en spoor- en waterwegen, mits bruggen niet over provinciale of rijksweg
- Div. overige bouwwerken met max. hoogte 20 meter en bovengronds gebouwd zoals kleine windmolens, keermuren en zendmasten

Voorbeelden bouwwerken Gevolgklasse 2

- Appartementen en zorgwoningen
- Kantoorgebouwen, winkelpanden
- Bibliotheken, scholen, gemeentehuizen en andere gebouwen tot 70 meter hoogte
- Monumenten
- Bouwwerken waarbij melding brandveilig gebruik verplicht is

Gebouwen waarin milieubelastende activiteiten plaatsvinden waarvoor vergunning nodig

Voorbeelden bouwwerken Gevolgklasse 3

- Voetbalstadions
- Ziekenhuizen